

Omdelt 31/5 2

30. maj 1994

FMII/1994/7/8/9

Betænkning fra Forfatningsudvalget.

Vedr: Forslag til landstingslov om Landstingets Ombudsmand, forslag til landstingslov om den offentlige forvaltning og forslag til landstingslov om offentlighed i forvaltningen.

Forfatningsudvalget har følgende medlemmer:

Bendt Frederiksen (formand)

Jonathan Motzfeldt

Lars Chemnitz

Otto Steenholdt

Johan Lund Olsen

Forslag til landstingslov om Landstingets Ombudsmand og landstingslov om den offentlige forvaltning blev 1. behandlet på EM 1993. Forslagene har i perioden frem til 2. behandlingen på denne samling været til høring i hjemmestyrets forvaltninger, Kanukoka, Folketingets Ombudsmand og i Justisministeriet.

Det er således blevet grundigt belyst, hvilke administrative konsekvenser, der er forbundet med lovenes gennemførelse.

FM II 1994/7/8/9

Skr. j.nr. 00.11/15.00/15.01

Under 1. behandlingen af ovennævnte forslag indstillede et enigt landsting, at forslagene skulle gennemgå en grundig behandling i Forfatningsudvalget inden 2. behandlingen.

Forfatningsudvalget har på møder den 2. november 1993, den 20. maj 1994 og den 30. maj 1994 behandlet ovennævnte forslag.

Mødet den 2. november 1993 blev afholdt i København mellem Folketingets Ombudsmand, Folketingets Retsudvalg samt Udvalget til revision af Ombudsmandsloven.

På mødet med Folketingets Ombudsmand orienterede Ombudsmand Hans Gammeltoft Hansen om institutionens opbygning.

Han fremhævede, at Ombudsmandens virksomhed altid retter sig imod sagsbehandlingen i den offentlige forvaltning og ikke til enkelt personers virke i den offentlige forvaltning. Han anbefalede, at man derfor overvejede at ændre forslaget til ombudsmandslov således, at virksomheden retter sig imod forvaltningsenheden og ikke imod enkelt personer.

På mødet med Folketingets Retsudvalg orienterede fungerende formand Ebba Strange om, at Retsudvalget indstiller til Folketinget, hvem der skal være Ombudsmand. Man har hidtil ikke valgt nogen, der har markeret sig partipolitisk.

Ombudsmanden vælger selv, hvilke sager, han skal orientere Retsudvalget om. Hun understregede, at uafhængigheden er det vigtigste i hele Ombudsmandens virksomhed. Retsudvalget har gennemgået Ombudsmand-

ens tillidshverv, hvor han er blevet anmodet om at udtræde fra alle poster, der kan drage hans uafhængighed i tvivl.

Retsudvalget anbefalede, at "stedfortræderbegrebet" i forslagets § 2 slettes, idet det er uheldigt, at den person, der i perioder fungerer som Landstingste Ombudsmand, ikke nødvendigvis har Landstingets tillid. Der bør ikke være to personer, der udpeges som Ombudsmænd. Det kan nævnes i bemærkningerne, at der skal foreligge kvalificeret juridisk bistand i Ombudsmandsinstitutionen.

På mødet med Udvalget til revision af Ombudsmandsloven orienterede professor Bent Christensen om udvalgets arbejde. Der er enighed om i udvalget, at Ombudsmanden bør kunne behandle samtlige sager fra den kommunale forvaltning.

Efter nærmere overvejelser har udvalget besluttet at følge de bemærkninger der fremkom på mødet og **indstille**, at Landstinget vedtager de ændringer til forslaget til landstingslov om Landstingets Ombudsmand, som fremgår af **bilag 1**.

Til denne landstingssamling har landstingsmedlem Johan Lund Olsen fremsat et forslag til ændring af Ombudsmandsloven således, at Hjemmestyreejede selskaber skal være omfattet af ombudsmandens virksomhed, som samfundets repræsentant.

Udvalget har drøftet forslaget. Der er enighed om at foreslå området for ombudsmandens virksomhed udvidet, således at virksomheden omfatter samme område som Forvaltningsloven og offentlighedsloven. Der er endvidere enighed om at opfordre landsstyret om at foranledige, at den

gældende aktieselskabslov bliver strammet op med henblik på en bedre kontrol med de offentligejede aktieselskabers bestyrelse og regnskabsaflægelse.

Forvaltningsloven retter sig hovedsageligt mod den administrative sagsbehandling i forbindelse med konkrete forvaltningsafgørelser og bestemmelserne heri skal sikre, at forvaltningen træffer de korrekte afgørelser.

Forvaltningsloven indeholder således regler, der skal sikre, at sagerne bliver så grundigt belyst som muligt samt at uvedkommende hensyn ikke får indflydelse på afgørelserne.

Ombudsmanden skal på Landstingets vegne påse, at der forvaltes i overensstemmelse med Landstingets lovgivning og således sikre, at landsstyremedlemmerne, Hjemmestyrets tjenestemænd og andre personer, der virker i Hjemmestyrets eller kommunernes tjeneste, ikke forfølger ulovlige formål, træffer vilkårlige eller urimelige afgørelser eller på anden måde gør sig skyldig i fejl og forsømmelser under udøvelsen af deres tjeneste.

De Hjemmestyreejede selskaber er i vidt omfang driftsselskaber og udøver kun i meget begrænset omfang en egentlig forvaltningsretlig afgørelsesmyndighed.

Endvidere er virksomheder, der er organiseret i selskabsform, allerede via selskabslovgivningen undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol med regnskabsaflæggelse og bestyrelse m.v..

Hensynet til at bevare en forretningsmæssigt præget driftsform taler imod at anvende forvaltningsloven og offentlighedsloven på disse virksomheder, og at inddrage deres virksomhed under ombudsmandens kompetence.

For så vidt angår forslaget til Landstingslov om den offentlige forvaltning har KANUKOKA i forbindelse med høringen anført, at det ikke har været muligt, at vurdere lovforslagets økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Ombudsmandsinstitutionen har foreslået, at lovens titel ændres til "Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning", da denne titel synes mere dækkende for lovens indhold.

Skattedirektoratet har foreslået, at der, for at undgå tvivl om lovens anvendelsesområde, udtrykkeligt anføres i § 1, at loven tillige gælder for kommunerne, da dette allerede fremgår af bemærkningerne.

Fra flere af hjemmestyrets forvaltninger er der udtrykt betænkeligheder ved lovforslagets habilitetskrav, idet det befrygtes, at habilitetsreglerne vil give store problemer i de små lokalsamfund, da den faglige indsigt her er begrænset til ganske få personer i den offentlige forvaltning. Med de nære personlige relationer, der tillige ofte er her, vil dette medføre at der hyppigt opstår inhabilitet i forhold til konkrete sager. Hvis det accepteres, at habilitetsreglerne ikke vil kunne efterleves i praksis, er der risiko for, at lovens regler på dette område vil blive anset for kun at have symbolværdi, hvilket ikke vil fremme lovens øvrige positive intentioner. Sigtes der derimod mod en udbredt efterlevelse af habilitetsreglerne, vil dette muligvis kunne resultere i et relativt stort merforbrug i den offentlige forvaltning.

Udvalget skal dertil bemærke, at lovforslagets habilitetsbestemmelser i det

væsentlige er lovfæstelse af de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, der allerede nu er gældende. Endvidere svarer bestemmelserne om inhabilitet i lovforslaget indholdsmæssigt til bestemmelserne i retsplejelovens kap. 1, § 10 om kredsdommeres inhabilitet, blot med den tilføjelse, at også tilknytning til selskaber og andre juridiske personer kan medføre inhabilitet.

Retsplejelovens habilitetskrav har ikke givet anledning til betænkeligheder eller vanskeligheder.

Af lovforslagets § 4 fremgår, at der kan ses bort fra habilitetskravene, hvis det er umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder eller betænkeligheder, at lade en anden medvirke ved sagens behandling. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor substitutionen vil kunne medføre en betydelig svækkelse af sagkundskaben. Selvom bestemmelsen klart er en undtagelsesbestemmelse, indeholder loven således ikke et absolut habilitetskrav. Selvom det i et lille samfund ikke altid vil være muligt strengt at efterleve lovens habilitetskrav, finder udvalget det vigtigt, at der ved behandlingen af sager i forvaltningen til stadighed tages stilling til habilitetsspørgsmålet.

Derved opnås der, i tilfælde, hvor inhabiliteten ikke kan afhjælpes, at den pågældende sagsbehandler bliver klar over sin inhabilitet, og således i højere grad bliver opmærksom på ikke at lade uvedkommende hensyn få indflydelse på afgørelsen.

Direktoratet for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked ser gerne, af hensyn til bestemmelserne i Den nordiske Sprogkonvention og Den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester, at der i bemærkningerne til lovforslagets § 7, stk. 1, indskrives nærmere retningslinier med henblik på

at fastslå, i hvilket omfang dansk eller grønlandsk skal anvendes ved offentlige myndigheders besvarelse på henvendelser. Konventionerne medfører, at statsborgere i et andet nordisk land under sagsbehandlingen, i almindelighed uden særlige omkostninger, kan anvende sit eget sprog ved henvendelse til myndigheden.

Udvalget vil hertil bemærke, at det følger af vejledningspligten i lovforslagets § 7, stk. 1 og den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om forvaltningens undersøgelsespligt, at forvaltningsmyndigheden i almindelighed må sikre sig, at myndigheden er i stand til at forstå og blive forstået af alle, der retter henvendelse til myndigheden om sager, der skal tages under behandling af myndigheden. Det påhviler således myndigheden at stille den nødvendige tolke- og oversættelsesbistand til rådighed.

De forpligtelser, der følger af konventionerne, er derfor alene en præcisering af myndighedens forpligtelse efter § 7, stk. 1 og undersøgelsespligten. Da god forvaltningsskik således tilsiger, at henvendelser til en myndighed besvares i samme sprog som henvendelsen, synes det ikke nødvendigt med en nærmere retningslinier i lovforslagets bemærkninger. Retningslinierne bør i stedet angives i vejledningen til loven.

Ombudsmandsinstitutionen har foreslået, at det overvejes at indføje en bestemmelse i forslagets § 8 om, at myndighederne kan beskikke en repræsentant for personer, som har vanskeligt ved selv at udøve partsbeføjelserne. Bestemmelsen skulle tage sigte på tilfælde, hvor de geografiske forhold gør partsudøvelsen særlig vanskelig.

Udvalget finder, at evt. problemer forårsaget af de geografiske forhold, i vidt omfang vil kunne afhjælpes ved lovforslagets § 7 om myndighedernes

vejledningspligt. Indføjelse af en sådan bestemmelse i loven vil kræve en nærmere analyse af behovet herfor, samt afklaring af spørgsmål om oprettelse af en "partsrepræsentantliste" og evt. honorering af disse partsrepræsentanter.

Ombudsmandsinstitutionen har anført, at tidsfristen i § 10, i betragtning af de specielle grønlandske forhold, muligvis er for kort.

Hertil skal det bemærkes, at de særlige grønlandske forhold ikke synes at nødvendiggøre en forlængelse af fristen i § 16. Afgørelsen af, om det er muligt at træffe afgørelse om selve aktindsigtsspørgsmålet inden for tidsfristen, bør således altid kunne træffes inden for de foreslåede 10 dage.

Personaledirektoratet har foreslået, at klagefristerne i § 17 udvides, da de kan være svære at overholde, hvis parten befinder sig uden for Grønland, hvilket ofte er tilfældet i afskedigelsessager.

Udvalget skal bemærke, at der ikke i § 17 er tale om fastsættelse af en klagefrist, men alene om evt. suspension af en allerede gældende klagefrist. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 17 vil en suspension af klagefristen kun være velbegrundet, når en efterfølgende begæring om aktindsigt kan føre til, at parten bliver gjort bekendt med oplysninger, han ikke tidligere havde kendskab til. Med gennemførelsen af lovforslagets partshøringsbestemmelser vil sådanne tilfælde sjældent forekomme, hvorfor udvalget ikke finder det fornødent, at forlænge den foreslåede klagefrist på mindst 14 dage efter en evt. suspension af klagefristen.

Ombudsmandsinstitutionen har foreslået, at der i lovforslagets § 18, stk. 2, nr. 5, om undtagelser fra partshøringen, i stedet for "en videre ubestemt

kreds" burde anvendes formuleringen: "hvis forelæggelsen af oplysningerne for parten vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, herunder fordi afgørelsen omfatter et meget stort antal personer med partsstatus", da denne formulering er mere dækkende.

Endvidere foreslår ombudsmandsinstitutionen, at det overvejes at indsætte yderligere to undtagelser i § 27, stk. 2 om videregivelse af oplysninger til andre forvaltningsmyndigheder uden partens samtykke. 1) når den oplysningen vedrører, er afskåret fra at give samtykke, såfremt videregivelsen utvivlsomt sker til varetagelse af den pågældendes interesser, 2) indsættelse af en regel svarende til den danske retsplejelovs § 115 b til sikring af det kriminalpræventive arbejde.

Til lovforslagets § 32, stk. 2 har Personaledirektoratet anført, at det må være en lapsus, at der ophæves dele af en folketingslov. Kompetencen hertil ligger som bekendt hos Folketinget, medmindre der foreligger en udtrykkelig bemyndigelse herom.

Udvalget skal hertil bemærke, at Landstinget med direkte hjemmel i Hjemmestyrelovens § 19 har kompetencen til at fastsætte og ophæve regler for sagsområder, der er overgået til Grønlands Hjemmestyre, og at lovforslaget omfatter hjemmestyrets og kommunernes sagsbehandling på overgåede sagsområder.

For at undgå tvivl om ophævelsesbestemmelsen rækkevidde foreslås det dog anført i selve lovteksten, at folketingsloven kun ophæves for så vidt angår de myndigheder, der er omfattet af lovforslaget.

Ombudsmandsinstitutionen og Direktoratet for Sundhed og Miljø har anført,

at det i bemærkningerne til lovforslagets § 12 burde præciseres hvornår brevveksling er intern og hvornår den er ekstern, ligesom hovedindholdet af den danske praksis burde angives. Endvidere anføres, at det i bemærkningerne til forslaget § 28 bør uddybes, hvad der forstås ved en selvstændig myndighed, med en eksemplifikation heraf.

Udvalget finder, at en afgrænsning heraf, i det enkelte tilfælde, beror på en konkret vurdering af det underliggende retsgrundlag. Herved må den organisatoriske opbygning af de pågældende administrative enheder tages i betragtning, f.eks. hvilken grad af selvstændighed, den enkelte enhed indtager, om der træffes afgørelse på egne vegne, rekursadgangen, instruktionsbeføjelsen m.v. En præcisering og eksemplifikation heraf bør derfor om muligt foretages i vejledningen til loven.

Såvel hjemmestyrets forvaltninger som KANUKOKA har påpeget ønskeligheden og nødvendigheden af, at hjemmestyret afholder kurser og at der udarbejdes en vejledning til loven.

Udvalget kan hertil bemærke, at både kursusvirksomhed og udførligt vejledningsmateriale er en nødvendighed for at loven efter sin gennemførelse kan virke efter hensigten, og at der i det fremsatte forslag til tillægsbevillingsloven er foreslået afsat de fornødne midler hertil.

Efter nærmere overvejelser har udvalget, på baggrund af de fremkomne bemærkninger, besluttet at **indstille**, at Landstinget vedtager de ændringer til forslaget til Landstingslov om den offentlige forvaltning, som fremgår af bilag 2.

Forslaget til Landstingslov om offentlighed i forvaltningen har ikke, under

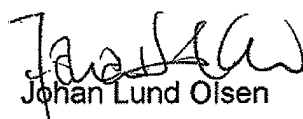
høringsrunden givet anledning til bemærkninger. Udvalget finder tillige, at lovforslaget i det væsentlige er identisk med det allerede eksisterende lovgrundlag på området. Udvalget skal således **indstille**, at forslaget overgår til 3. behandling i uændret form.

Bendt Frederiksen

Jonathan Motzfeldt

Lars Chemnitz

Otto Steenholdt

Johan Lund Olsen

Bilag 1.

Forslag til ændring af udkast til Landstingslov om Landstingets Ombudsmand.

1. I § 2. stk. 1, ændres "juridisk embedseksamen" til: "juridisk uddannelse".

2. § 2. stk. 2. udgår.

3. § 4, affattes således:

" § 4. Ombudsmandens virksomhed omfatter samtlige forvaltninger under Grønlands Hjemmestyre og kommunerne.

Stk. 2. Ombudsmandens virksomhed omfatter endvidere nærmere angivne selskaber og institutioner, foreninger m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, men som landsstyret har fastsat regler om skal omfattes af landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og landstingsloven om offentlighed i forvaltningen."

4. I § 5, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1 ændres "nævnte personer" til: "nævnte forvaltninger".

5. § 6, stk. 5, affattes således:

"Stk. 5. Ombudsmanden kan af egen drift optage en sag til undersøgelse."

6. § 7, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

"Stk. 3. Såfremt ombudsmanden ønsker at fremme en klage over et landsstyremedlem eller en ansat person i de i § 4 nævnte forvaltninger, skal klagen, medmindre aldeles afgørende hensyn til sagens oplysning taler derimod, snarest

muligt forelægges den pågældende."

7. § 10, stk. 1, affattes således:

"§ 10. Får ombudsmanden kendskab til fejl eller forsømmelser af større betydning, som er begået af nogen af de i § 4 omhandlede forvaltninger, giver ombudsmanden meddelelse herom til landstinget og landsstyret."

8. I § 12, stk. 1, ændres "landsdommer" til: "den administrative direktør i Grønlands Hjemmestyre".

9. § 16, affattes således:

"§ 16. Denne lov træder i kraft 1. april 1995.

Stk. 2. Klager angående forhold, der er opstået i tiden mellem den 1. april 1994 og denne lovs ikrafttræden, kan dog indgives til ombudsmanden.

Bemærkninger.

Til pkt. 1:

Ændringen er blot en korrektion, idet begrebet juridisk embeds- eksamen er afskaffet.

Til pkt. 2:

Efter det oprindelige forslag vælger Landstinget kun én person som ombudsmand. Der vælges en person som landstinget har tillid til. Det kan ikke anbefales, at ombudsmanden har en stedfortræder. Ombudsmanden ansætter selv sine medarbejdere, og han står til ansvar overfor Landstinget for den virksomhed, som medarbejderne udøver. Det er derfor en forudsætning for institutionens virksomhed, at der ansættes personer med en juridisk uddannelse til de opgaver, som Ombudsmanden skal varetage.

Til pkt. 3:

Denne ændring er en konsekvens af de erfaringer, der er indhøstet i Danmark med at det altid den enkelte forvaltnings virksomhed, Ombudsmanden undersøger. Såfremt en klager angår en enkelt persons handlemåde, kan Ombudsmanden undersøge dette i henhold til § 7, stk. 3.

Der var bred enighed om under 1. behandlingen af Ombudsmandsloven, at Ombudsmandens virksomhedskulde dække kommunernes samlede virksomhed, og ikke blot i de tilfælde, hvor der er rekursadgang til en Hjemmestyremyndighed.

Til pkt. 4, 5, 6 og 7:

En konsekvensændringer med baggrund i ændringen i § 4.

Til pkt. 8:

Det anbefales, at Ombudsmanden aflønnes på lige fod med den administrerende direktør i Hjemmestyret.

Til pkt. 9:

I forbindelse med det nære tidsmæssige sammenfald mellem ikrafttrædelse af denne lov og med valg til landstinget anbefales, at ikrafttrædelses tidspunktet udsættes til efter nyvalg til Landstinget. Et nyvalgt landsting har mulighed for få måneder efter lovens ikrafttræden og ombudsmandens indsættelse at vælge en ny ombudsmand, hvilket ikke vil styrke den nyoprettede institution.

Idet en klage i henhold til § 6 kan indgives et år efter at forholdet er begået, anbefales, at klager angående forhold, der ligger et år forud for lovens ikrafttræden kan indgives til Ombudsmanden.

Bilag 2.

Forslag til ændring af udkast til Landstingslov om den offentlige forvaltning.

1. Landstingslovens titel ændres til "Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning".

2. I § 1 tilføjes efter "Grønlands Hjemmestyre" : "og kommunerne".

3. I § 9 tilføjes som stk. 3:

"Stk. 3. Bestemmelserne i dette kapitel gælder ikke sager om kriminalretlig forfølgning af lovovertrædelser, jf. dog § 18."

4. Efter § 17 indsættes som ny § 18 :

"Aktindsigt i kriminalretlige sager.

§ 18. En part i en kriminalretlig sag kan, når sagen er afgjort, forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter i det omfang, dette er rimeligt begrundet af hensyn til varetagelse af den pågældendes interesser, og hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller særlige hensyn til beskyttelse af sigtede, vidner eller andre ikke taler herimod. Bestemmelserne i §§ 12-14 gælder tilsvarende.

Stk. 2. Afgørelsen af, om og i hvilken form en begæring om aktindsigt kan imødekommes efter stk. 1, træffes af den myndighed, der har truffet den administrative beslutning i den kriminalretlige sag. Afgørelsen kan påklages til vedkommende overordnede forvaltningsmyndighed. Landstyre kan fastsætte regler om betaling for afskrifter og kopier."

§§ 18-35 bliver herefter §§ 19-36.

5. I § 19 (lovforslagets § 18) affattes *stk. 2, nr. 5* således:

"5) forelæggelsen af oplysningerne for parten vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, herunder fordi afgørelsen omfatter et meget stort antal personer med partsstatus, eller"

6. I § 28, *stk. 2* (lovforslagets § 27, *stk. 2*) indsættes efter *nr. 1*, som ny *nr. 2*:

"2) den, oplysningen vedrører, er afskåret fra at give samtykke, såfremt videregivelsen utvivlsomt sker til varetagelse af den pågældendes interesser,"

Numrene 2-5 bliver herefter numrene 3-6.

7. Efter § 28 (lovforslagets § 27) indsættes som ny § 29:

"§ 29. En myndighed kan dog videregive de i § 28, *stk. 1* nævnte oplysninger til politiet eller andre myndigheder, som indgår i det kriminalitetsforebyggende samarbejde, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde. Oplysningerne må i forbindelse med det kriminalitetsforebyggende samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af kriminalretlige sager.

Stk. 2. Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social- og undervisningsområdet, i det kriminalitetsforebyggende samarbejde, kan der i samme omfang som nævnt i *stk. 1* udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne.

Stk. 3. De myndigheder og institutioner, der indgår i det kriminalitetsforebyggende samarbejde, er ikke forpligtet til at videregive oplysninger efter *stk. 1* og *2.*"

§§ 29-36 bliver herefter §§ 30-37.

8. I § 34, *stk. 2* (lovforslagets § 32, *stk. 2*) indsættes efter "forvaltningen": "for

så vidt angår de af loven omfattede myndigheder".

Bemærkninger til ændringsforslaget.

Til pkt. 1:

Landstingslovens titel foreslås ændret således, at det allerede heraf fremgår, at loven foreskriver hvilke krav, der stilles til selve sagsbehandlingen i den offentlige forvaltning. Med ændringen tydeliggøres også forskellen mellem dette lovforslag og forslaget til Landstingslov om offentlighed i forvaltningen.

Til pkt. 2:

Der er ikke med ændringsforslaget tilsigtet nogen ændring i lovens anvendelsesområde, idet kommunernes forvaltning allerede ifølge lovens bemærkninger foreslås omfattet af loven. Med tilføjelsen i selve lovteksten tydeliggøres blot, at loven også gælder for kommunernes forvaltning.

Til pkt. 3:

Bestemmelsen foreslås indsat i loven som følge af, at der også i de af loven omfattede myndigheder behandles kriminalretlige sager, særlig på skatte- og afgiftsområdet, og at hensynet til efterforskningen af disse sager tilsiger, at der gives parterne en snævrere adgang til aktindsigt i disse sager. Som bemærkning til bestemmelsen foreslås følgende indsat i lovens bemærkninger:

"Reglerne om parters adgang til aktindsigt gælder ikke sager om kriminalretlig forfølgning. Efter bestemmelsen i § 18 kan den, der er part i en afsluttet kriminalretlig sag, dog få aktindsigt i den afsluttede kriminalretlige sags dokumenter, i det omfang begæringen om aktindsigt er rimeligt begrundet af hensyn til varetagelse af den pågældendes interesser, og hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser, eller særlige hensyn til beskyttelse af sigtede, vidner eller andre

ikke taler herimod. Bestemmelsen i § 9, stk. 3 svarer til den generelle undtagelsesbestemmelse i § 2, stk. 1, i forslaget til Landstingslov om offentlighed i forvaltningen, hvorefter adgangen til aktindsigt efter offentlighedsloven ikke gælder for kriminalretlige sager.

Omfattet af begrebet "kriminalretlig forfølgning af lovovertrædelser" er politiets efterforskning af lovovertrædelser. Da der her er tale om en statslig forvaltningsmyndighed er politiets sagsbehandling, allerede som følge af lovens § 1, ikke omfattet af loven. Undtagelsen i stk. 3 omfatter dog også kriminalretlige sager, der behandles af andre administrative myndigheder. Undtagelsen omfatter således navnlig sager inden for skatte- og afgiftslovgivningen, hvor der er hjemmel til administrativ vedtagelse af bøder.

Uden for undtagelsesbestemmelsen falder sager om disciplinær forfølgning af tjenestemænd. Adgang til aktindsigt i disse sager kan derimod i visse tilfælde begrænses efter bestemmelsen i § 15, stk. 1, nr. 3.

Er en sag omfattet af undtagelsesbestemmelsen i stk. 3, medfører det, at samtlige denne sags akter som udgangspunkt er undtaget fra retten til aktindsigt. Det er derfor ikke afgørende, om der i en sag om kriminalretlig forfølgning indeholdes dokumenter eller oplysninger i et dokument, som - hvis de havde foreligget i en anden sammenhæng - havde været genstand for aktindsigt.

I tilfælde, hvor en forvaltningsmyndighed fremsender en sag til politiet med henblik på kriminalretlig forfølgning, er de fremsendte dokumenter, og eventuelt tilbageblevne kopier heraf, derefter omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

I tiden, indtil der af vedkommende forvaltningsmyndighed er taget stilling til, om sagen skal overgives til politiet, kan sagen i almindelighed ikke betragtes som en sag om kriminalretlig forfølgning.

Undtagelsesbestemmelsen i stk. 3, vedrører en bestemt sagstype. Som følge heraf kan bestemmelsen i stk. 3, kun anvendes i det omfang,

dokumenterne er indgået og udelukkende benyttes i en sag om kriminalretlig forfølgning. Har en sådan sags dokumenter været udlånt til behandlingen af en sag uden for den kriminelle retspleje, vil en begæring om at blive gjort bekendt med denne sags dokumenter også omfatte den kriminalretlige sags dokumenter.

Undtagelsesbestemmelsen i stk. 3, omfatter ikke dokumenter, der er udarbejdet i forbindelse med en klage over, at en begæring om aktindsigt er blevet afslået med hjemmel i denne bestemmelse."

Til pkt. 4:

Bestemmelsen foreslås indføjet i loven som en konsekvens af forslaget om indsættelse af § 9, stk. 3, således at der i et vist omfang kan gives en part aktindsigt i en afsluttet kriminalretlig sag. Som bemærkninger til bestemmelsen foreslås følgende indsat i lovens bemærkninger:

"Reglerne om parter adgang til aktindsigt gælder efter § 9, stk. 3, som udgangspunkt ikke for sager om kriminalretlig forfølgning. Med bestemmelsen i § 18 er der dog givet parterne i en kriminalretlig sag adgang til, i et vist omfang, at blive gjort bekendt med sagens dokumenter.

Retten til aktindsigt i kriminalretlige sager kan først gøres gældende, når den kriminalretlige sag er afsluttet. Det er ved vurderingen af, om en kriminalretlig sag kan anses for afsluttet, uden betydning, om afgørelsen i sagen træffes administrativt eller ved dom. I sidstnævnte tilfælde vil akterne i sagen først være omfattet af adgangen til aktindsigt, når der er faldet endelig dom i sagen.

For så vidt angår de administrative kriminalretlige sager, herunder henlagte sager, må sagen anses for afgjort, når den kompetente myndighed har taget stilling til sanktionsspørgsmålet. En eventuel mulighed for administrativ rekurs eller genoptagelse er uden betydning i denne forbindelse. Bestemmelsen bliver således først anvendelig i sager, der søges afgjort med

et administrativ bødeforlæg, fra det tidspunkt, hvor myndigheden har forelagt sigtede bøden, og denne har vedtaget at betale bøden.

En beslutning om, at en sag skal indbringes for retten er ikke en afgørelse i lovens forstand, og der kan derfor ikke kræves aktindsigt i sagen fra dette tidspunkt. Sager, der indbringes for retten, må derimod anses for afgjort, når der er afsagt endelig dom i sagen, d.v.s. når dommen ikke uden særlig tilladelse kan ankes.

Retten til aktindsigt i afsluttede sager er endvidere betinget af, at ønsket herom er rimeligt begrundet af hensyn til partens muligheder for at varetage sine interesser. Denne betingelse indebærer, at parten skal kunne anføre væsentlige grunde til støtte for ønsket om aktindsigt. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor parten herved vil kunne godtgøre, at der er begået en fejl ved den kriminalretlige sags behandling. Det påhviler parten selv at godtgøre, at denne betingelse for at blive gjort bekendt med sagens dokumenter er opfyldt.

Selv i tilfælde, hvor aktindsigt er rimeligt begrundet af hensyn til partens mulighed for at varetage sit tarv, kan de modhensyn, der er nævnt i stk. 1, føre til, at aktindsigt må afslås. Som følge af, at adgangen til aktindsigt kun kan gøres gældende, når sagen er afgjort, tager de nævnte modhensyn navnlig sigte på tilfælde, hvor aktindsigt vil være betænkelig af efterforskningsmæssige grunde i forhold til andre kriminalretlige sager mod den pågældende eller andre personer, herunder eventuelt fordi aktindsigten vil kunne røbe myndighedernes kontrol- og efterforskningsmuligheder.

De almindelige regler om behandlingen af sager om aktindsigt og sagernes afgørelse i § 16 er fraveget ved bestemmelsen i stk. 2. Baggrunden for, at den almindelige bestemmelse i § 16, stk. 3, om aktindsigtens gennemførelse, ikke er gjort tilsvarende anvendelig, er at de betænkeligheder, der ofte vil kunne være forbundet med overhovedet at give aktindsigt i kriminalretlige sager, jævnligt vil gøre sig gældende med særlig styrke, hvis aktindsigten

skal gennemføres ved udlevering af kopier af dokumenterne."

Til pkt. 6:

Bestemmelsen er omformuleret for mere dækkende at beskrive de tilfælde, hvor partshøringen kan undlades.

Til pkt. 7:

Bestemmelsen foreslås indsat for at sikre, at der ikke, med lovens bestemmelser om videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed, skabes unødige hindringer for det kriminalitetsforebyggende samarbejde. Som bemærkninger til bestemmelsen foreslås følgende indsat i lovens bemærkninger:

"For ikke at hindre det kriminalitetsforebyggende samarbejde, der foregår mellem forskellige forvaltningsmyndigheder, foreslås, at de i § 28, stk. 1 nævnte oplysninger kan videregives til andre myndigheder, der indgår i det kriminalitetsforebyggende samarbejde, når dette må anses for nødvendigt af hensyn til samarbejdet.

Da det kriminalitetsforebyggende samarbejde hviler på frivillighedens grundlag, må videregivelse af oplysninger om bestemte børn og unges forhold uden samtykke klart have karakter af undtagelse. I særlige tilfælde, hvor forældrene er ude af stand til at varetage barnets interesser, kan der dog blive tale om videregivelse af oplysninger uden samtykke. Iøvrigt bør bestemmelsens hovedanvendelsesområde være tilfælde, hvor det ved samarbejdet viser sig, at der er tale om børn og unge, der er alvorligt truet af kriminalitet.

Bestemmelsen i stk. 1, 2. punktum er ikke til hinder for, at der uden for samarbejdets rammer kan foretages anmeldelse af kriminelle forhold til politiet."

Til pkt. 8:

Tilføjelsen til lovforslagets § 32, stk. 2, er foreslået for at tydeliggøre, at kapitel 2 i lov nr. 208 af 10. juni 1970 om offentlighed i forvaltningen kun ophæves for så vidt angår de myndigheder, der er omfattet af lovforslaget og dermed af Hjemmestyrets lovgivningskompetence. Folketingsloven er således stadig gældende for rigsmyndighederne i Grønland.